

Usmernenie týkajúce sa článku 6 ods. 4 **„smernice 92/43/EHS o biotopoch“**

OBJASNENIE VÝZNAMU POJMOV: *ALTERNATÍVNE RIEŠENIA, NALIEHAVÉ DÔVODY*
VYŠŠIEHO VEREJNÉHO ZÁUJMU, KOMPENZAČNÉ OPATRENIA,
CELKOVÁ KOHERENCIA, STANOVISKO KOMISIE.

Január 2007

Toto usmernenie treba chápať v súvislosti s brožúrou, ktorú Európska komisia uverejnila v roku 2000 pod názvom „Správa lokalít Natura 2000. Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o biotopoch“. Zámerom súčasného dokumentu je ďalej rozvinúť a nahradiť tú časť uvedenej publikácie, ktorá je venovaná článku 6 ods. 4. Tento dokument odzrkadľuje len názory útvarov Komisie a nie je záväzný.

Obsah

1.1. Znenie

1.2. Rozsah pôsobnosti

1.2.1. Hlavný rozsah pôsobnosti

1.2.2. Prechodný rozsah pôsobnosti

1.3. Úvodné úvahy

1.3.1. Preskúmanie alternatívnych riešení

1.3.2. Preskúmanie naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu

1.4. Prijatie kompenzačných opatrení

1.4.1. Čo sa považuje za „kompenzačné opatrenia“ a kedy treba o nich uvažovať?

1.4.2. „Celková koherencia“ sústavy Natura 2000

1.4.3. Dlhodobý cieľ a všeobecný obsah kompenzačných opatrení

1.4.4. Čo zahrnúť do programu kompenzačných opatrení?

1.5. Kritériá určenia kompenzačných opatrení

1.5.1. Cielená kompenzácia

1.5.2. Efektívna kompenzácia

1.5.3. Technická uskutočniteľnosť

1.5.4. Rozsah kompenzácií

1.5.5. Miesto uplatnenia kompenzačných opatrení

1.5.6. Časový rozvrh kompenzácií

1.5.7. Dlhodobé uskutočňovanie

1.6. Kto znáša náklady na kompenzačné opatrenia?

1.7. Oznámenie kompenzačných opatrení Komisii

1.8. Čo sa stane s lokalitami, v ktorých sa nachádzajú prioritné biotopy alebo prioritné druhy?

1.8.1. Dotknuté lokality

1.8.2. Význam pojmov „zdravie ľudí“, „bezpečnosť ľudí“ a „priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie“

1.8.3. Prijatie stanoviska Komisie – jeho dôsledky

1.1. Znenie článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch

„Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.“

1.2. Rozsah pôsobnosti

1.2.1. Hlavný rozsah pôsobnosti

Toto ustanovenie je súčasťou postupu hodnotenia a prípadného schválenia príslušnými vnútroštátnymi orgánmi plánov a projektov, ktoré môžu mať dosah na osobitne chránené územie (SAC), územie osobitnej ochrany (SPA) alebo lokalitu európskeho významu (SCI)¹. Z ustanovenia vyplývajú dva podstatné aspekty:

- Ustanovenie sa na jednej strane zaoberá výnimkami, pokiaľ ide o všeobecné pravidlo článku 6 ods. 3, podľa ktorého možno schváliť len plány alebo projekty, ktoré neovplyvňujú integritu príslušných lokalít.
- Na druhej strane sa konkrétne uplatňovanie ustanovenia musí uskutočňovať s ohľadom na rozličné kroky uvedené v smernici a vykonávané v poradí², ktoré sa stanovujú v smernici.

Predbežné odhady dosahov plánu alebo projektu na lokalitu, uvedené v článku 6 ods. 3, umožňujú príslušným vnútroštátnym orgánom dospieť k záverom týkajúcim sa dôsledkov zamýšľanej iniciatívy, pokiaľ ide o integritu príslušnej lokality. Ak sú tieto závery pozitívne v tom zmysle, že nejestvujú žiadne odôvodnené vedecké pochybnosti o neexistencii účinkov v lokalite, príslušné orgány môžu súhlasiť s plánom alebo projektom. V prípade pochybnosti alebo negatívnych záverov sa uplatnia bezpečnostné a preventívne opatrenia a postupuje sa podľa článku 6 ods. 4. Okrem toho prijatie bezpečnostných opatrení a uplatnenie preventívneho prístupu môže viesť aj k rozhodnutiu nepokračovať v pláne alebo v projekte.

Na tento účel Súdny dvor už prijal stanovisko vo veci C-127/02 *Waddenvereniging and Vogelbeschermingsvereniging*³ a vo veci C-6/04 *Komisia / Spojené kráľovstvo Veľkej Británie*

¹ Článok 6 ods. 2, článok 6 ods. 3 a článok 6 ods. 4 sa vzťahujú len na lokality, ktoré sa nachádzajú na zozname lokalít vybraných ako lokality európskeho významu (SCI). Tieto ustanovenia sa teda nevzťahujú na lokality, ktoré sa oprávnenne identifikujú ako lokality európskeho významu vo vnútroštátnych zoznamoch odoslaných Komisii (pSCI). Ochranný režim pre pSCI je vymedzený vo veci C-117/03 (rozsudok Súdneho dvora z 13. januára 2005, Dragaggi) a vo veci C-244/05 (rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 2006, Bund Naturschutz).

² Zdá sa, že generálny advokát sa vo svojom stanovisku k veci C-239/04 (odseky 44 – 46) domnieva, že nejestvuje žiadne poradie medzi preskúmaním alternatívnych riešení a naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu.

a Severného Írska⁴ potvrdil, že v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa formuluje požiadavka na primeraný odhad dosahov plánu alebo projektu podmienený existenciou pravdepodobnosti alebo rizika, že to bude mať významný dosah na príslušnú lokalitu. Najmä z hľadiska zásady prevencie sa predpokladá existencia takéhoto rizika, ak na základe objektívnych informácií sa nedá vylúčiť, že plán alebo projekt bude mať významný účinok na príslušnú lokalitu.

Uvedený prístup sa odráža aj v rozsudku Súdneho dvora z 26. októbra 2006 vo veci C-239/04⁵ týkajúceho sa výstavby diaľnice v Portugalsku, v ktorom sa uvádza, že akákoľvek odôvodnená vedecká pochybnosť, pokiaľ ide o neexistenciu nepriaznivých účinkov na integritu lokality, sa musí odstrániť pred schválením projektu.

Rozhodnutie pokračovať v pláne alebo projekte musí spĺňať požiadavky článku 6 ods. 4. Musí sa najmä dokumentovať, že:

- 1 alternatíva predložená na schválenie je najmenej škodlivá pre biotopy, druhy biotopu a pre integritu lokality Natura 2000, a to bez ohľadu na hospodárske aspekty, a že neexistuje žiadna realizovateľná alternatíva, ktorá by nevyplývala na integritu lokality;
- 2 existujú naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu vrátane „dôvodov sociálnej alebo ekonomickej povahy“.

Toto ustanovenie, ktoré predstavuje výnimku z článku 6 ods. 3, sa môže uplatňovať len vtedy, keď sú úplne splnené všetky podmienky požadované smernicou. Z tohto hľadiska je bezpodmienečne potrebné, aby ktokoľvek, kto chce využiť túto výnimku, dokázal, že v každom konkrétnom prípade skutočne existujú uvedené podmienky.

- 3 Hneď ako sa komplexne odôvodní a zdokumentuje neexistencia vhodných alternatív a prijatie naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu, musia sa prijať všetky kompenzačné opatrenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie ochrany celkovej koherencie sústavy Natura 2000. O kompenzačných opatreniach treba teda uvažovať len vtedy, ak uplatnenie iných zabezpečení, napríklad opatrení na zmiernenie účinkov, nie je dostatočné. Prijaté kompenzačné opatrenia sa musia Komisii **vždy** oznámiť.

Ustanovenia článku 6 ods. 4 sa uplatňujú vtedy, keď sú výsledky predbežného odhadu podľa článku 6 ods. 3 negatívne alebo neisté. To znamená, že:
1. plán alebo projekt bude nepriaznivo ovplyvňovať integritu lokality,
2. pretrvávajú pochybnosti, pokiaľ ide o neexistenciu nepriaznivých účinkov na integritu lokality v spojitosti s príslušným plánom alebo projektom.
„Musí sa dodržať poradie krokov ustanovenia.“

³ Rozsudok Súdneho dvora zo 7. septembra 2004 vo veci C-127/02, odseky 57 a 61.

⁴ Rozsudok Súdneho dvora z 20. októbra 2005 vo veci C-6/04, odsek 54.

⁵ Rozsudok Súdneho dvora z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko (vec C-239/04, odsek 24).

1.2.2. *Prechodný rozsah pôsobnosti*

V rozsudku doručenom Súdny dvorom vo veci C-209/04 sa stanovujú zásady týkajúce sa prechodného uplatňovania článku 6 ods. 3, a teda aj článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch. Aby sa určilo, či projekty musia byť predmetom environmentálneho hodnotenia v súlade s článkom 6 ods. 3, Súdny dvor používa formálne kritérium: dátum predloženia žiadosti o schválenie projektu. Takto, ak žiadateľ o schválenie podal formálne žiadosť pred uplynutím časového limitu na transpozíciu smernice alebo pred prístupom do EÚ, na projekt sa nevzťahujú požiadavky uvedené v článku 6 ods. 3 a ods. 4. Ak však žiadateľ o schválenie podal žiadosť po uplynutí časového limitu na transpozíciu smernice alebo po pristúpení do EÚ, na projekt sa vzťahujú požiadavky ustanovené v článku 6 ods. 3 a ods. 4.

1.3. **Úvodné úvahy**

Zabezpečiť kvalitu primeraného odhadu podľa článku 6 ods. 3

Primerané odhady dôsledkov plánu alebo projektu na príslušnú lokalitu musia predchádzať jeho schváleniu a brať do úvahy kumulatívne účinky, ktoré vyplývajú z kombinovania tohto plánu alebo projektu s inými plánmi alebo projektmi z hľadiska cieľov ochrany lokality. Z tohto vyplýva, že všetky aspekty plánu alebo projektu, ktoré môžu jednotlivo alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť takéto ciele, musia byť identifikované z aspektu najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti.

Spôsoby hodnotenia plánov alebo projektov, ktoré môžu ovplyvniť lokality Natura 2000 by mali zaručiť kompletne zohľadnenie všetkých prvkov, ktoré prispievajú k integrite lokality a k celkovej koherencii sústavy z hľadiska vymedzenia východiskových podmienok, ako aj etáp vedúcich k identifikácii možných dosahov, opatrení na zmiernenie dosahov a zvyškových dosahov. Tieto hodnotenia určia, čo sa musí kompenzovať z hľadiska kvality aj množstva.

Bez ohľadu na to, či sa ustanovenia článku 6 ods. 3 dodržiavajú v súlade s existujúcimi postupmi hodnotenia dosahov na životné prostredie alebo s inými špecifickými metódami, musí sa zabezpečiť, aby:

- výsledky hodnotenia článku 6 ods. 3 umožnili úplnú sledovateľnosť prípadných prijatých záverov vrátane výberu alternatív a akýchkoľvek naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu;
- hodnotenie zahŕňalo všetky prvky, ktoré prispievajú k integrite lokality a k celkovej koherencii ekologickej sústavy v súlade s ich vymedzením v dlhodobých cieľoch ochrany lokality a štandardným formulárom údajov, a aby bolo založené na najlepších vedeckých poznatkoch v danej oblasti. Požadované informácie by sa mali aktualizovať a obsahovať tieto náležitosti:
  - štruktúra, funkcia a príslušná úloha ekologickeho bohatstva lokality;
  - oblasť, reprezentatívnosť a stav ochrany prioritných a neprioritných biotopov v lokalite;
  - veľkosť populácie, stupeň izolácie, ekotyp, genetický fond, veková štruktúra triedy, stav ochrany druhov prítomných v lokalite podľa prílohy II k smernici o biotopoch alebo prílohy I k smernici o vtákoch;
  - úloha lokality v rámci biografického regiónu a v koherencii sústavy Natura 2000;
  - akékoľvek iné ekologicke bohatstvo a funkcie identifikované v lokalite,

- sa zahrnula kompletná identifikácia všetkých možných dosahov plánu alebo projektu, ktoré môžu mať význam pre lokalitu, pričom sa zohľadnia kumulatívne dosahy a iné dosahy, ktoré môžu vzniknúť ako dôsledok spoločnej realizácie hodnoteného plánu alebo projektu a iných plánov alebo projektov;
- hodnotenie podľa článku 6 ods. 3 obsahovalo najlepšie dostupné techniky a metódy s cieľom určiť rozsah účinkov plánu alebo projektu na biologickú integritu lokalít, ktoré by mohli byť poškodené;
- hodnotenie zabezpečilo začlenenie najúčinnějších opatrení na zmiernenie dosahov do príslušného plánu alebo projektu s cieľom vyhnúť sa, zredukovať alebo dokonca eliminovať negatívne dosahy na lokalitu;
- charakterizácia biologickej integrity a hodnotenie dosahov vychádzali z najlepších dostupných ukazovateľov, ktoré sú špecifické pre bohatstvo Natura 2000 a ktoré musia byť užitočné aj pri monitorovaní uskutočňovania plánu alebo projektu.

V snahe splniť požiadavky hodnotenia v článku 6 ods. 3 sa zdá byť najvhodnejšie, aby orgány Natura 2000 ustanovili konkrétne formálne požiadavky týkajúce sa druhu informácií a kritérií, ktoré treba dodržiavať pri príslušnom hodnotení. Vrelo sa odporúča šíriť poznatky a školiť príslušné zúčastnené strany (napríklad orgány na rozdielnej úrovni správy, poradcov a tvorcov plánov alebo projektov).

1.3.1. Preskúvanie alternatívnych riešení

V súlade s potrebou zabrániť neželateľnému poškodeniu sústavy Natura 2000 treba zväziť vykonanie podrobnej revízie a/alebo stiahnutia navrhnutého plánu alebo projektu, ak sa identifikovali výrazné negatívne účinky na integritu lokality. To treba dodržať najmä v prípade účinkov na prioritné biotopy a/alebo druhy biotopov chránené podľa smernice o biotopoch alebo všeobecne ohrozené druhy vtáctva uvedené v prílohe I smernice o vtákoch. Príslušné orgány musia najprv analyzovať a demonštrovať potrebu príslušného plánu alebo projektu. V tejto etape by sa teda malo vychádzať z nulovej možnosti.

Následne by príslušné orgány mali preskúmať možnosť uchýliť sa k alternatívnym riešeniam, ktoré lepšie rešpektujú integritu dotknutej lokality⁶. Musia sa analyzovať všetky realizovateľné alternatívy, a najmä ich pomerná účinnosť pokiaľ ide o ciele ochrany lokality Natura 2000, integritu lokality a jej príspevok k celkovej koherencii sústavy Natura 2000. Takéto riešenia by mali byť bežne identifikované už v rámci úvodného hodnotenia vykonaného podľa článku 6 ods. 3. Riešenia by mali zahŕňať alternatívne miesta alebo trasy, rozdielne stupne alebo návrhy rozvoja a alternatívne procesy.

V súlade so zásadou subsidiarity je úlohou príslušných vnútroštátnych orgánov odhadnúť pomerný dosah týchto alternatívnych riešení na príslušnú lokalitu. Treba zdôrazniť, že referenčné parametre pre takéto porovnania sa týkajú aspektov ochrany a zachovania integrity lokality a jej ekologických funkcií. V tejto fáze teda iné kritériá hodnotenia, napríklad ekonomické kritériá, sa nemôžu chápať ako kritériá, ktoré majú prednosť pred ekologickými kritériami.

---

⁶ Vo svojom stanovisku k veci C-239/04 generálny advokát (odsek 44) uvádza, že „spomedzi užšieho zoznamu alternatív „výber nemusí byť nevyhnutne určený tým, ktorá alternatíva má najmenej nepriaznivé vplyvy na príslušnú lokalitu. Namiesto toho, výber vyžaduje zabezpečenie vyváženosti medzi nepriaznivým vplyvom na integritu ÚOO a dôležitými dôvodmi vyššieho verejného záujmu.“

Alternatívne riešenia hodnotia príslušné vnútroštátne orgány. Toto hodnotenie treba uskutočniť formou porovnania s dlhodobými cieľmi ochrany lokality.

1.3.2. Preskúmanie naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu

Ak neexistujú alternatívne riešenia – alebo ak existujú riešenia, ktoré majú ešte negatívnejšie účinky na životné prostredie v príslušnej lokalite, pokiaľ ide o uvedené ciele smernice týkajúce sa ochrany – príslušné orgány musia preskúmať existenciu naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane dôvodov sociálnej a ekonomickej povahy, ktoré vyžaduje realizácia príslušného plánu alebo projektu.

V smernici sa nevymedzuje význam pojmu „naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu“. V článku 6 ods. 4 druhý pododsek sa však spomína zdravie ľudí, bezpečnosť ľudí a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie ako príklady takýchto naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu. Pokiaľ ide o „iné naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu“ sociálnej alebo ekonomickej povahy, zo znenia je zrejmé, že iba verejné záujmy, bez ohľadu na to, či sú podporované verejnými, alebo súkromnými subjektmi, sa môžu vyrovnáť s cieľmi ochrany uvedenými v smernici. Projekty vypracované súkromnými subjektmi možno brať do úvahy len vtedy, keď slúžia verejným záujmom a demonštrujú takéto verejné záujmy.

Európsky Súdny dvor doteraz neposkytol jasné indikácie na interpretáciu významu tohto osobitného pojmu. Pomocou môže byť odvolanie sa na iné oblasti práva Spoločenstva, v ktorých sa objavili takéto pojmy.

Pojem „nevyhnutnej požiadavky“ vyriešil Súdny dvor ako výnimku zo zásady voľného pohybu tovaru. Medzi nevyhnutnými požiadavkami, ktoré môžu oprávňovať vnútroštátne opatrenia obmedzujúce voľnosť pohybu, Súdny dvor uznal aj ochranu zdravia ľudí a životného prostredia, ako aj sústavné sledovanie legitímnych cieľov hospodárskej a sociálnej politiky.

Okrem toho právo Spoločenstva uznáva aj pojem „služba všeobecného hospodárskeho záujmu“, citovaný v článku 86 ods. 2 (predtým 90 ods. 2) Zmluvy v rámci výnimiek z pravidla pre spoločnosti, ktoré sú zodpovedné za riadenie takýchto služieb. V oznámení o službách všeobecného záujmu v Európe⁷, Komisia na základe zohľadnenia judikatúry o tejto záležitosti predložila takéto vymedzenie pojmu služby všeobecného verejného záujmu: „*tieto služby opisujú komerčné činnosti naplňajúce poslanie všeobecného záujmu a členskými štátmi poverené plniť osobitné povinnosti služieb pre verejnosť*⁸. Týka sa to najmä prípadu služieb v doprave, energetike a komunikačných sústavách“.

So zreteľom na štruktúru ustanovenia, v osobitných prípadoch príslušné vnútroštátne orgány musia udeliť súhlas s dotknutými plánmi za podmienky, že pri vyvažovaní záujmov medzi cieľmi ochrany lokality ovplyvnenej touto iniciatívou, a uvedenými naliehavými dôvodmi sa uprednostnia naliehavé dôvody. To treba určiť podľa týchto aspektov:

⁷ KOM (96) 443 z 11.9.1996.

⁸ Povinnosti v rámci služieb pre verejnosť sú potom charakterizované s ohľadom na niektoré kľúčové zásady prevádzky, akými sú nepretržitosť, rovnaký prístup, univerzálnosť a transparentnosť, môžu sa však odlišovať od jedného členského štátu k druhému podľa rozdielnych situácií, napríklad geografických alebo technických obmedzení, politickej a administratívnej organizácie, histórie a tradícií.

- a) verejný záujem musí byť **prvoradý**: je teda zrejmé, že nie každý druh verejného záujmu sociálnej alebo ekonomickej povahy je postačujúci, najmä pri porovnaní s osobitnou závažnosťou záujmov ochraňovaných smernicou (pozri napríklad jej 4. odôvodnenie „Prírodné dedičstvo Spoločenstva“) (pozri prílohu I bod 10),
- b) v tomto kontexte sa zdá byť odôvodnené predpokladať, že verejný záujem môže byť prvoradý len ak je to **dlhodobý záujem**; krátkodobé hospodárske záujmy alebo iné záujmy, ktoré by pre spoločnosť priniesli iba krátkodobý úžitok, by sa nemali javiť dostatočné na preváženie dlhodobých záujmov ochrany ustanovených smernicou.

Je odôvodnené predpokladať, že „naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu vrátane dôvodov sociálnej a ekonomickej povahy“ sa vzťahujú na situácie, keď zamýšľané plány alebo projekty dokázali, že sú nepostrádateľné:

- v rámci činností alebo zásad zameraných na ochranu základných hodnôt života občanov (zdravie, bezpečnosť, životné prostredie);
- v rámci základných zásad štátu a spoločnosti;
- v rámci vykonávania činností ekonomickej alebo sociálnej povahy pri plnení úloh služieb pre verejnosť.

Na to, aby čitatelia dostali presnejšiu informáciu o tom, čo sa môže považovať za prípadné naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu, sa zo stanovísk Komisie v rámci článku 6 ods. 4 vybralo niekoľko **príkladov** a porovnávalo s odôvodneniami poskytnutými členskými štátmi.

Preťaženie Peene Valley (Nemecko) plánovanou diaľnicou A 20 (Nemecko)

Diaľnica A 20 je časťou transeurópskej cestnej siete. V Meklenbursku-Západnom Pomoransku sa musí vytvoriť spojenie východu so západom, aby došlo k jeho spojeniu s centrálnymi regiónmi Spoločenstva.

Meklenbursko-Západné Pomoransko trpí výnimočne vysokou nezamestnanosťou. Miera nezamestnanosti je mnoho rokov dvojnásobná v porovnaní so starými spolkovými krajinami. Hrubý domáci produkt vytvorený v Meklenbursku-Západnom Pomoransku je pri porovnaní s percentom populácie výrazne nižší ako priemerný hrubý národný produkt.

Projekt Hlavný prístav Rotterdam“ Rozvojový plán (Holandsko)

Prístavné a priemyselné činnosti v oblasti Rotterdamu sú jedným z hlavných pilierov holandského hospodárstva. Prístav v Rotterdame je hlavnou križovatkou viacerých druhov dopravy v TEN-T systéme, a teda má európsky význam. Očakávaný nárast celkového nakladania s kontajnermi a činnosti v oblasti chemického priemyslu budú viesť k zvýšenému nároku na priestor, ktorý bude treba uspokojiť ak sa má zachovať konkurencieschopné postavenie Rotterdamského prístavu v pásme od Hamburgu po Le Havre.

Rozvoj Rotterdamského prístavu vnáša do centra pozornosti aj otázku stimulovania prechodov na iný druh dopravných prostriedkov, najmä pokiaľ ide o nákladnú dopravu. Je jasné, že posun nákladnej dopravy z cestnej na vodnú bude značným prínosom z hľadiska zníženia emisií skleníkových plynov, zníženia znečistenia ovzdušia a zmenšenia výskytu zápchy v doprave. Tieto prínosy treba zohľadniť pri posudzovaní otázok verejného záujmu.

Rozšírenie lokality spoločnosti Daimler Chrysler Aerospace Airbus GmbH v Hamburgu-Finkenwerderi (Nemecko)

Výnimočný význam pre región Hamburg a severné Nemecko a pre európsky letecký priemysel. Projekt prispeje k technologickému pokroku a posilní európsku spoluprácu v odvetví letectva. Pozitívny účinok na hospodársku a sociálnu situáciu v pohraničných regiónoch a pozitívny dosah na konkurencieschopnosť odvetvia európskej leteckej navigácie. Významný počet vysokokvalifikovaných

nových pracovných miest potrebných na vyrovnanie značnej straty pracovných miest v priemyselnom sektore regiónu.

Vysokorýchlostná trasa (TGV East) (Francúzsko)

Nedostatok možností na prepojenie existujúcich trás. Rada ministrov Európskeho spoločenstva v roku 1990 posúdila európsky projekt TGV East priaznivo a Európska rada ho v roku 1994 vybrala ako prioritný projekt profitujúci z rozhodnutí Únie týkajúcich sa priority realizácie projektov zameraných na infraštruktúru.

Operačný hlavný plán („Rahmenbetriebsplan“) Prosper Haniel Colliery (Nemecko)

Vďaka geologickým a infraštruktúrnym kvalitám uhoľnej bane Prosper Haniel a pokračujúcim ťažobným aktivitám plán prispieva k dosahovaniu všeobecných dlhodobých cieľov energetickej politiky Nemecka na federálnej aj regionálnej úrovni, a najmä k záujmu o bezpečnosť dodávok a zachovanie vedúceho postavenia európskych technológií pri ťažbe uhlia a získavaní energie z uhlia. Zatvorenie bane Prosper Haniel by malo neprípustné priame aj nepriame hospodárske a sociálne dôsledky na regionálnej úrovni s priamym úbytkom pracovných miest v ťažbe uhlia, v odvetviach vyhladávaní a ťažby a v spracovateľských službách.

Projekt nádrže La Breña II (Španielsko)

Poskytne dostatočné množstvo vody na spotrebu pre ľudí, na priemyselné použitie a pre poľnohospodárstvo, ktoré v súčasnej situácii povodie rieky Guadalquivir nemôže zabezpečiť.

Ďalšie príklady a informácie týkajúce sa stanovísk poskytnutých Komisiou sú na adrese:

http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/index_en.htm

1.4. Prijatie kompenzačných opatrení

1.4.1. Čo sa považuje za „kompenzačné opatrenia“ a kedy treba o nich uvažovať?

V kontexte článku 6 smernice o biotopoch sa opatrenia na zmiernenie účinkov musia jasne odlišiť od kompenzačných opatrení.

Pojem „kompenzačné opatrenia“ nie je v smernici o biotopoch vymedzený. Zo skúsenosti by vyplývalo takéto odlišenie:

- opatrenia na zmiernenie účinkov v širšom slova zmysle sú také opatrenia, ktorých cieľom je minimalizovať alebo až eliminovať negatívne dosahy na lokalitu, ktoré by mohli vzniknúť ako dôsledok realizácie plánu alebo projektu. Tieto opatrenia sú neoddeliteľnou časťou špecifikácií plánu alebo projektu (pozri oddiel 4.5 brožúry „Spravovanie lokalít Natura 2000. Ustanovenia článku 6 smernice o biotopoch“), a
- kompenzačné opatrenia *sensu stricto*: nezávisia od projektu (vrátane akýchkoľvek pridružených opatrení na zmiernenie účinkov). Kompenzačné opatrenia sú určené na kompenzovanie negatívnych účinkov plánu alebo projektu tak, aby sa zachovala celková ekologická koherencia sústavy Natura.

Například rozšíření podzemnej ťažby uhlia v uhoľných baniach do oblastí, ktoré doteraz neboli využívané, spôsobí pokles pôdy veľkého rozsahu, sprevádzaný záplavami a zvýšením hladín podzemnej vody s výrazným dosahom na všetky ekosystémy v takejto oblasti. Na kompenzovanie negatívnych účinkov projektu sa na základe ekologických kritérií vyberie časť krajiny, kde sa vytvoria neprioritné druhy biotopov (zalesnenie bukmi a dubmi) opätovným zalesnením alebo transformáciou/skvalitnením existujúcich lesov. Zvažuje sa aj vytvorenie a skvalitnenie aluviálnych lesov a obnova alebo optimalizácia riečisk na kompenzovanie straty prioritných druhov biotopov (zvyškové aluviálne lesy - *Alnion glutinoso-incanae*) a neprioritných druhov biotopov (vodné toky od rovinných po horské úrovne s meniacou sa vegetáciou). Opatrenie prispeje aj ku kompenzácii negatívneho dosahu projektu na druh *Lampetra planeri*.

Kompenzačné opatrenia by mali byť doplnkom k činnostiam, ktoré sa bežne vykonávajú v súlade so smernicami o biotopoch a vtákoch, alebo k povinnostiam ustanoveným právom ES. Napríklad realizácia plánu riadenia alebo návrh/označenie novej oblasti, ktorá je už zaradená do oblastí európskeho významu, predstavuje pre členský štát „bežné“ opatrenia. Kompenzačné opatrenia by teda mali ísť nad rámec bežných/štandardných opatrení na ochranu a spravovanie lokalít Natura 2000.

Ako iný príklad kompenzácie možno predložiť prípad rozšírenia prístavu, ktoré povedie k zničeniu hniezdisk vtákov a k zoslabeniu tenkých vrstiev naplavenín bahna a porastov trstiny. Ozdravenie hniezdisk na miestach s vysokým prílivom a v plytkých prílivových pobrežných pásmach spojených s naplaveninami bahna, ako aj obnova biotopu trstinových porastov mokradí prostredníctvom vodohospodárskych diel, environmentálnych opatrení na poľnohospodárske využitie plôch trstinových porastov a lúk a regulovanie intenzity lovu by kompenzovali negatívny dosah spôsobený projektom.

Kompenzačné opatrenia teda nie sú prostriedkom, ktorý umožní realizáciu plánov alebo projektov, a súčasne obídenie povinností stanovených v článku 6. Treba o nich uvažovať len po zistení negatívneho dosahu na integritu lokality Natura 2000. Konkrétne logika a racionálnosť procesu hodnotenia vyžadujú, že ak by sa predpokladal negatívny dosah, potom treba vykonať vyhodnotenie alternatív, ako aj uznať význam plánu/projektu, pokiaľ ide o prirodzenú hodnotu lokality. Ak sa prijme rozhodnutie, že by sa malo pristúpiť k uskutočneniu projektu/plánu, potom je vhodné začať uvažovať o kompenzačných opatreniach. Tento prístup bol potvrdený v stanovisku, ktoré poskytol generálny advokát vo veci C 239-/04 (odsek 35).

Kompenzačné opatrenia predstavujú opatrenia špecifické pre projekt alebo plán, ktoré sú doplnkom k bežným postupom vykonávania „smerníc o ochrane prírody“. Cieľom opatrení je vyvážiť negatívny dosah projektu a poskytnúť kompenzáciu presne zodpovedajúcu negatívnym účinkom na príslušný biotop alebo jeho druhy. Kompenzačné opatrenia predstavujú „posledné útočisko“. Používajú sa len vtedy, keď iné ochranné opatrenia uvedené v smernici sú neúčinné, a prijalo sa rozhodnutie napriek tomu, že projekt/plán má negatívny účinok na lokalitu Natura 2000.

1.4.2. „Celková koherencia“ sústavy Natura 2000

Výraz „celková koherencia“ sa nachádza v článku 6 ods. 4 v takom kontexte, keď sa umožňuje uskutočniť plán alebo projekt z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a keď členský štát musí prijať opatrenia na kompenzáciu strát.

Výraz sa nachádza aj v článku 3 ods. 1, kde sa uvádza, že Natura 2000 je „súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území, ktorá umožní zachovanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu“. Do úvahy sa teda berú dve rozdielne kritériá; na jednej strane ciele druhy a biotopy z aspektu množstva a kvality, a na druhej strane úloha lokality pri zabezpečení ich primeraného geografického rozdelenia pokiaľ ide o rozsah.

V článku 3 ods. 3 sa ustanovuje, že „členské štáty tam, kde to považujú za potrebné, usilujú sa o zlepšenie ekologickej koherencie sústavy Natura 2000 zachovávaním a v prípade potreby rozvíjaním tých krajinných prvkov, ktoré sú mimoriadne dôležité pre divokú faunu a flóru, ako je uvedené v článku 10.“

V článku 10, ktorý sa zaoberá všeobecnejšie politikou územného plánovania a rozvoja, sa ustanovuje, že

„Členské štáty sa usilujú tam, kde to považujú za potrebné, vo svojej politike územného plánovania a rozvoja, a najmä z hľadiska zlepšenia ekologickej koherencie sústavy Natura 2000, o podporu riadenia krajinných prvkov, ktoré majú hlavný význam pre divokú faunu a flóru.

Takéto vlastnosti sú tie, ktoré sú charakterom svojej lineárnej a súvislej štruktúry (ako sú rieky s ich brehmi alebo tradičné systémy označovania hraníc polí) alebo svojou funkciou odrazových mostíkov (ako sú rybníky alebo malé lesy) dôležité pre migráciu, rozptýlenie a genetickú výmenu voľne žijúcich druhov.“

Slovo „ekologický“ sa používa v článku 3 a v článku 10 na objasnenie charakteru koherencie. Je zrejmé, že výraz „celková koherencia“ v článku 6 ods. 4 sa používa v rovnakom význame.

Po tomto vyjadrení je zrejmé, že význam lokality pre koherenciu sústavy je funkciou dlhodobých cieľov ochrany lokality, počtu a stavu biotopov a druhov nájdených v lokalite, ako aj úlohy, ktorú lokalita hrá pri zabezpečovaní primeraného geografického rozdelenia pokiaľ ide o pohyb príslušných druhov a biotopov.

Článkom 6 ods. 4 sa požaduje „chrániť“ celkovú koherenciu sústavy Natura 2000. Smernicou sa takto predpokladá, že „pôvodná“ sústava bola koherentná. Ak sa využije udelenie výnimky, situácia sa musí upraviť tak, aby sa koherencia kompletne zachovala.

Pokiaľ ide o plán alebo projekt, kompenzačné opatrenia vymedzené na ochranu celkovej koherencie sústavy Natura 2000 sa budú musieť zamerať na uvedené kritériá. To by znamenalo, že kompenzácia by sa mala odvolať na dlhodobé ciele ochrany lokality a na biotopy a druhy negatívne ovplyvnené v porovnateľných rozsahoch z hľadiska počtu a stavu. Súčasne sa musí primerane nahradiť úloha, ktorú zohráva príslušná lokalita vo vzťahu k biogeografickému rozdeleniu.

Na tomto stupni by bolo užitočné pripomenúť, že podľa smernice o biotopoch výber lokality pre sústavu Natura 2000 spočíva:

- v proporcionálnom zohľadnení biotopu (biotopov) a druhov (povrchové oblasti, populácie) uvedených v štandardnom formulári údajov;
- v začlenení lokality do biogeografického regiónu, v ktorom sa lokalita nachádza;

- vo výberových kritériách vypracovaných výborom pre biotopy a používaných Európskym tematickým strediskom o biologickej rozmanitosti, ktoré odporúča Komisii ponechať lokalitu na zozname Spoločenstva.

Príslušné orgány by sa mali zoznámiť s týmito kritériami, keď plánujú kompenzačné opatrenia pre projekt, a mali by zabezpečiť, aby sa dosiahli vlastnosti a funkcie porovnateľné s tými, ktoré oprávnili výber pôvodnej lokality.

Smernica o vtákoch sa nezaobrá biogeografickými regiónmi ani výberom na úrovni Spoločenstva. Pomocou analogického prístupu však možno dospieť k záveru, že *celková koherencia sústavy* je zabezpečená, ak:

- kompenzácia vyhovuje rovnakým účelom, ktoré motivovali označenie lokality v súlade s článkom 4 ods. 1 a článkom 4 ods. 2 smernice o vtákoch;
- kompenzácia spĺňa rovnakú funkciu na rovnakej migračnej trase;
- vtáky, ktoré sa zvyčajne zdržujú na lokalite ovplyvnenej projektom, majú s určitou prístup na kompenzovanú(-é) lokalitu(-y).

Napríklad ak SPA, ktoré má špecifickú funkciu poskytovania odpočinkových oblastí pre migrujúce druhy vtákov na ich trase smerom na sever, je negatívne ovplyvnené projektom, navrhnuté kompenzačné opatrenia by mali byť zamerané na špecifickú funkciu, ktorú hrá táto lokalita. Kompenzácia pomocou opatrení, ktoré by mohli obnoviť podmienky potrebné pre odpočinok rovnakých druhov v oblasti mimo migračnej trasy alebo v rámci migračnej trasy, ale veľmi ďaleko, by nestačili na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy. V tomto prípade kompenzácia by mala zabezpečiť vhodné odpočinkové oblasti pre ciele druhy, správne umiestnené na migračných trasách tak, aby boli reálne prístupné vtákom, ktoré by inak využili pôvodnú lokalitu ovplyvnenú projektom.

Na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy Natura 2000 by kompenzačné opatrenia navrhnuté pre projekt teda mali: a) byť v porovnateľnom rozsahu orientované na negatívne ovplyvnené biotopy a druhy; b) zabezpečiť funkcie porovnateľné s tými funkciami, ktoré oprávnili kritériá pre výber pôvodnej lokality, a to najmä tie, ktoré sa týkajú primeraného geografického rozdelenia. Nestačilo by teda, aby sa kompenzačné opatrenia týkali rovnakého biogeografického regiónu v tom istom členskom štáte.

Vzdialenosť medzi pôvodnou lokalitou a miestom uplatnenia kompenzačných opatrení nie je nevyhnutne prekážkou, pokiaľ neovplyvňuje funkčnosť lokality, jej úlohu v geografickom rozdelení a dôvody jej pôvodného výberu.

1.4.3. Dlhodobý cieľ a všeobecný obsah kompenzačných opatrení

Kompenzačné opatrenia *sensu stricto* musia zabezpečiť zachovanie príspevku lokality k ochrane priaznivého stavu typov prírodných biotopov a druhov biotopov „v príslušnom biogeografickom regióne“. Stručne povedané, zabezpečiť zachovanie celkovej koherencie sústavy Natura 2000. Z toho vyplýva, že:

- ako všeobecný princíp, projekt by nemal nezvratne ovplyvniť lokalitu pred vykonaním kompenzačných opatrení. Môžu však vzniknúť situácie, keď túto podmienku nie je možné

splniť. Napríklad, ozdravenie lesného biotopu by trvalo mnoho rokov, kým by sa zabezpečili rovnaké funkcie ako v pôvodnom biotope, ktorý bol negatívne ovplyvnený projektom. Treba teda vynaložiť maximálne úsilie na zabezpečenie realizácie kompenzačných opatrení vopred a v prípade, keď to nie je úplne dosiahnuteľné, príslušné orgány by mali zvážiť poskytnutie ďalšej kompenzácie dočasných strát, ktoré by medzičasom vznikli,

- kompenzácia musí byť doplnková, pokiaľ ide o sústavu Natura 2000, do ktorej by členské štáty mali prispievať v zhode so smernicami.

Členské štáty by mali venovať osobitnú pozornosť, ak negatívne účinky plánu alebo projektu vznikajú v lokalitách so vzácnymi typmi prírodných biotopov alebo prírodných biotopov, ktoré potrebujú dlhé časové obdobie na zabezpečenie rovnakej ekologickej funkčnosti. Za týchto okolností treba vážne zvažovať nulový výber.

Kým označenia nových lokalít Natura 2000 môžu byť časťou kompenzačného balíčka podľa článku 6 ods. 4, označenia z vlastného popudu sú bez sprievodných opatrení nedostatočné.

Z hľadiska *smernice o vtákoch* by kompenzácia mohla zahŕňať aj prácu na zvýšení biologickej hodnoty oblasti, ktorá je alebo bude označená, aby sa nosná kapacita prostredia alebo potravinový potenciál zvýšili o množstvo zodpovedajúce strate na lokalite ovplyvnenej projektom. *A fortiori*, obnova biotopu priaznivého pre príslušné druhy vtákov je prijateľná za podmienky, že vytvorená lokalita je dostupná vtákom v tom čase, keď ovplyvnená lokalita stráca svoju prírodnú hodnotu.

Z hľadiska *smernice o biotopoch* by podobne kompenzácia mohla pozostávať z ozdravenia porovnateľného biotopu alebo biologického zlepšenia podštandardného biotopu v existujúcej označenej lokalite, alebo dokonca z pridania novej lokality s kvalitou, ktorá je porovnateľná s kvalitou pôvodnej lokality sústavy Natura 2000. V poslednom uvedenom prípade by sa dalo namietat, že projekt celkovo vyvolá stratu pre tento typ biotopu na úrovni členského štátu. Na úrovni Spoločenstva však bude nová lokalita profitovať z ochrany poskytovanej článkom 6, a tak prispievať k dlhodobým cieľom smernice.

Kompenzačné opatrenia, ktoré sú primerané alebo potrebné vzhľadom na nepriaznivé účinky na lokalitu Natura 2000, môžu obsahovať:

- ozdravenie alebo pozdvižnutie v existujúcich lokalitách: ozdravenie biotopu s cieľom zabezpečiť zachovanie jeho ochrannej hodnoty a zhody s dlhodobými cieľmi ochrany lokality, alebo skvalitnenie zostávajúceho biotopu úmerne k strate v dôsledku plánu alebo projektu na lokalitu Natura 2000;
- obnova biotopu: obnovenie biotopu v novej alebo rozšírenej lokalite, ktorá sa začlení do sústavy Natura 2000;
- v súlade s uvedeným a v spojitosti s inými prácami, navrhnutie novej lokality podľa smernice o biotopoch a smernice o vtákoch.

Rozsah kompenzačných opatrení zistených v súčasnej praxi v EÚ v rámci smernice o biotopoch obsahuje aj:

- opätovné zavádzanie druhov;
- ozdravenie a posilnenie druhov, vrátane posilnenia dravcov;
- kúpu pozemku;

- nadobúdacie práva;
- tvorbu rezerv (vrátane striktných obmedzení využívania pôdy);
- podnety na určité hospodárske činnosti, ktoré zachovávajú kľúčové ekologické funkcie;
- zníženie (iných) hrozieb týkajúcich sa zvyčajne druhov, či už pôsobením na jeden zdroj alebo prostredníctvom koordinovaného pôsobenia na všetky faktory hrozby (napr. vyplývajúcich z účinkov preplnenia priestoru).

Výsledky kompenzácie by sa v zásade mali bežne prejavíť v čase, keď v príslušnej lokalite nastala škoda. Za určitých okolností, ak toto nemožno úplne dosiahnuť, dočasné straty si vyžadujú nadmernú kompenzáciu.

Možnosť vytvorenia banky biotopu ako kompenzačné opatrenie podľa článku 6 ods. 4 má v dôsledku prísnych kritérií uvedených vo vzťahu k potrebe kompenzácie na zabezpečenie ochrany koherencie sústavy (*oddiel 1.4.2*) veľmi obmedzenú hodnotu.

Napriek tomu by mohlo existovať potenciálne využitie koncepcie vytvorenia banky biotopu v obmedzenom režime vo väzbe na článok 6 ods. 1. Napríklad tam, kde sa predpokladá, že dôjde k rozvoju, mohlo by byť vhodné zvážiť a uskutočniť v rámci plánu riadenia vytvoreného pre lokalitu alebo začleneného do iných rozvojových plánov, potrebné kompenzačné opatrenia, ktoré by sa vyžadovali v kontexte takéhoto rozvoja, a teda pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia príslušnými orgánmi.

1.4.4. Čo zahrnúť do programu kompenzačných opatrení?

Kompenzačné opatrenia podľa článku 6 ods. 4 musia riešiť všetky technické, právne alebo finančné problémy, ktoré sú potrebné na splnenie dlhodobých cieľov vyváženia negatívnych účinkov plánu alebo projektu a zachovania celkovej koherencie sústavy Natura 2000. V ďalšom sa uvádza prehľad problémov, ktoré treba začleniť do programu kompenzačných opatrení.

- Úzka koordinácia a spolupráca medzi orgánmi Natura 2000, hodnotiacimi orgánmi a iniciátorom kompenzačného programu (t. j. iniciátorom plánu alebo projektu a zúčastnenými externými poradcami).
- Jasné hodnoty dlhodobých a krátkodobých cieľov v súlade s dlhodobými cieľmi ochrany lokality.
- Analýza technickej uskutočniteľnosti opatrení z hľadiska ich dlhodobých cieľov ochrany.
- Analýza právnej a/alebo finančnej realizovateľnosti opatrení podľa požadovaného časového rozvrhu.
- Objasnenie časového rámca, v ktorom sa očakáva dosiahnutie dlhodobých cieľov ochrany.
- Časový harmonogram uskutočňovania a koordinácie kompenzačných opatrení s harmonogramom uskutočňovania plánu alebo projektu.
- Etapy informovania verejnosti a/alebo konzultácií.
- Osobitné harmonogramy monitorovania a podávania správ založené na ukazovateľoch pokroku podľa dlhodobých cieľov ochrany.
- Primeraný rozpočtový program schválený počas obdobia vhodného na zabezpečenie úspechu opatrení.

1.5. Kritériá určenia kompenzačných opatrení

1.5.1. Cielená kompenzácia

Podľa smernice o biotopoch sa kompenzačné opatrenia musia vypracovať v súlade s referenčnými podmienkami, ktoré sa vymedzia po charakterizácii biologickej integrity lokality, ktorá môže byť stratená alebo poškodená, a podľa možných výrazných negatívnych účinkov, ktoré by mohli zostať po zmiernení dosahov. Biologickú integritu možno vymedziť ako všetky faktory, ktoré prispievajú k zachovaniu ekosystému vrátane štrukturálneho a funkčného bohatstva. V rámci smernice o biotopoch sa biologická integrita lokality spája s dlhodobými cieľmi ochrany, pre ktoré bola lokalita vyhlásená za časť sústavy Natura 2000.

Cielená kompenzácia si vyžaduje, aby sa príslušné hodnotenie článku 6 ods. 3 vykonalo presne v súlade s ustanoveniami uvedenými v predchádzajúcej kapitole.

Po identifikovaní biologickej integrity, ktorá môže byť poškodená, a skutočného rozsahu poškodenia, opatrenia v kompenzačnom programe musia konkrétne riešiť takéto účinky tak, aby sa dlhodobo zachovali tie prvky integrity, ktoré prispievajú k celkovej koherencii sústavy Natura 2000. Tieto opatrenia by teda mali najviac zodpovedať typu predpokladaného dosahu a mali by byť zamerané na dlhodobé a krátkodobé ciele, ktoré jasne riešia ovplyvnené prvky sústavy Natura 2000. To vyžaduje, aby sa opatrenia jasne týkali štrukturálnych a funkčných aspektov integrity lokality a tých typov populácií biotopov a druhov, ktoré sú ovplyvnené.

To znamená, že kompenzačný program musí nevyhnutne obsahovať ekologické opatrenia, napríklad vo forme obnovy alebo zlepšenia, posilnenia populácie a/alebo akékoľvek ine činnosti, ktoré by mohli byť vhodné na tento účel. Podľa smernice o biotopoch teda platby členom alebo osobitným fondom, a to bez ohľadu na to, či sú v konečnom štádiu nasmerované k projektom ochrany prírody, nie sú vhodné. Okrem toho, akékoľvek druhotné alebo nepriame opatrenie, ktoré by sa mohlo navrhnuť na zvýšenie účinnosti hlavných opatrení alebo výsledku systému kompenzácie, musí mať jasný vzťah k dlhodobým a krátkodobým cieľom systému kompenzácií.

Napríklad pri určovaní kompenzácie musia byť stanovené jasné dlhodobé ciele:

- identifikovať celkový počet ovplyvnených druhov;
- identifikovať hlavné ovplyvnené druhy a podiel ovplyvnenia celkovej populácie (populácií);
- identifikovať základnú funkciu (funkcie) biotopov, od ktorej závisia nepriaznivo ovplyvnené druhy, napr. kŕmenie, hniezdenie atď.;
- identifikovať populácie druhov a funkcie biotopov, ktoré pri priaznivom stave ochrany prichádzajú do úvahy;
- identifikovať opatrenia potrebné na vyváženie škody na funkciách biotopu a ovplyvnených druhoch tak, aby sa obnovil stav, ktorý je odrazom priaznivého stavu ochrany ovplyvnenej oblasti.

Akákoľvek neistota o presnej povahe a/alebo veľkosti nepriaznivých účinkov by sa mala dôkladne preskúmať. V prípade potreby treba prijať preventívny prístup a hodnotenie nepriaznivého účinku na základe scenára najhoršieho prípadu.

1.5.2. Efektívna kompenzácia

Uskutočniteľnosť a účinnosť kompenzačných opatrení sú pre vykonávanie článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch v súlade so zásadou preventívnosti a osvedčenými spôsobmi rozhodujúce. Pri zabezpečovaní účinnosti musí ísť technická uskutočniteľnosť ruka v ruke s primeraným rozsahom, harmonogramom a miestom uplatnenia kompenzačných opatrení.

Kompenzačné opatrenia musia byť pri uvádzaní ekologických podmienok potrebných na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy Natura 2000 do pôvodného stavu (t. j. narušenej ekologickej štruktúry, ekologických funkcií a príslušných biotopov a druhov) uskutočniteľné a funkčné. Odhadnutý časový rozsah a akákoľvek udržiavacia činnosť požadovaná na zvýšenie účinnosti by mali byť z hľadiska vykonávania opatrení známe a/alebo predpokladané hneď od začiatku. To musí byť založené na najlepších dostupných vedeckých poznatkoch doplnených osobitnými skúmaniami pre presné určenie miesta uplatnenia kompenzačných opatrení. S opatreniami, pre ktoré neexistuje dostatočná záruka úspechu, by sa nemalo podľa článku 6 ods. 4 počítať a konečné schválenie plánu alebo projektu by v súlade so zásadou preventívnosti malo závisieť od pravdepodobnosti úspechu schémy kompenzácie.

Okrem toho, keď nastane rozhodovanie medzi rozličnými možnosťami kompenzácie, musí sa vybrať najúčinnější možnosť, ktorá poskytuje najväčšie šance na úspech.

Program kompenzačných opatrení potrebuje zahŕňať podrobné monitorovanie počas vykonávania, aby sa zabezpečila účinnosť z dlhodobého hľadiska. Monitorovanie v rámci sústavy Natura 2000 treba koordinovať, prípadne začleniť do sústavy tak, ako to predpokladá článok 11 smernice o biotopoch.

Opatrenia, ktoré ukazujú v praxi nízku úroveň účinnosti pri prispievaní k dlhodobým cieľom treba náležite upraviť.

1.5.3. Technická uskutočniteľnosť

V súlade so súčasným poznaním je veľmi nepravdepodobné, že ekologickú štruktúru a funkciu, ako aj populácie príslušných biotopov a druhov možno uviesť do pôvodného stavu, ktorý mali pred poškodením spôsobeným plánom alebo projektom. Aby sa prekonali skutočné ťažkosti stojace v ceste úplnému úspechu uvedenia ekologických podmienok do pôvodného stavu, kompenzačné opatrenia musia byť určené:

- na základe vedeckých kritérií a hodnotenia v súlade s najlepšimi vedeckými poznatkami
- a s prihliadnutím na špecifické požiadavky ekologických vlastností, ktoré sa majú uviesť do pôvodného stavu (napr. pôda, vlhkosť, vystavenie, genetický fond, existujúce hrozby a iné podmienky, ktoré sú rozhodujúce pre úspešné uvedenie do pôvodného stavu).

Rozhodujúce aspekty technickej uskutočniteľnosti určia vhodnosť miesta uplatnenia kompenzačných opatrení (priestorová uskutočniteľnosť), ich primerané načasovanie a požadovaný rozsah.

Okrem toho, výber konkrétnych opatrení a ich určenie musia rešpektovať existujúce usmernenie pre každý konkrétny spôsob, tvorbu biotopu, obnovu biotopu, posilnenie populácie, opätovné zavedenie druhov alebo akékoľvek iné opatrenie zvažované v kompenzačnom programe.

1.5.4. Rozsah kompenzácií

Požadovaný rozsah kompenzačných opatrení, ktoré majú byť účinné, má priamy vzťah ku kvantitatívnym a kvalitatívnym aspektom, ktoré sú obsiahnuté v prvkoch integrity (t. j. vrátane štruktúry a funkčnosti a ich úlohe v celkovej koherencii sústavy Natura 2000) a ktoré môžu byť oslabené, ako aj k odhadovanej účinnosti opatrení.

Z toho dôvodu sa kompenzačné pomery najlepšie stanovujú osobitne pre každý prípad a musia sa určiť na začiatku vychádzajúc z informácií spracovaných počas hodnotenia článku 6 ods. 3 a pri zabezpečení splnenia minimálnych požiadaviek na ekologickú funkčnosť. Tieto pomery sa môžu neskôr opätovne stanoviť podľa výsledkov zistených pri monitorovaní účinnosti, a konečné rozhodnutie o podieloch kompenzácie sa musí odôvodniť.

Vo všeobecnosti sa uznáva, že pomery by mali byť vo všeobecnosti značne väčšie ako 1:1. Kompenzačné pomery 1:1 alebo menšie by sa teda mali zvažovať len ak sa demonštruje, že s takýmto rozsahom budú opatrenia 100 % účinné pri uvedení štruktúry a funkčnosti do pôvodného stavu za krátky čas (napr. bez ústupkov týkajúcich sa zachovania biotopov alebo populácie kľúčových druhov, ktoré môžu byť ovplyvnené plánom alebo projektom).

1.5.5. Miesto uplatnenia kompenzačných opatrení

Kompenzačné opatrenia by sa mali uplatniť na takom mieste, kde sa dosiahne najvyššia účinnosť zachovania celkovej koherencie sústavy Natura 2000. To vedie k súboru nevyhnutných podmienok, ktoré musí spĺňať akékoľvek kompenzačné opatrenie:

- oblasť zvolená na kompenzáciu sa musí nachádzať v rovnakom biogeografickom regióne (pre lokality označené podľa smernice o biotopoch) alebo v rovnakom pásme, migračnej trase alebo oblasti prezimovania pre vtáčie druhy (t. j. lokality označené podľa smernice o vtákoch) v príslušnom členskom štáte. Ďalej by táto oblasť mala zabezpečovať funkcie porovnateľné s funkciami, ktoré oprávnili kritériá výberu pôvodnej lokality, najmä pokiaľ ide o adekvátne geografické rozdelenie;
- oblasť zvolená na kompenzáciu musí mať – alebo musí byť schopná rozvíjať – špecifické črty, ktoré prislúchajú k ekologickej štruktúre a funkciám, a ktoré si vyžadujú populácie biotopov a druhov. To sa týka kvalitatívnych aspektov, akými sú jedinečnosť poškodeného bohatstva a vyžaduje to zohľadnenie miestnych ekologických podmienok;
- kompenzačné opatrenia nesmú ohroziť zachovanie integrity akejkoľvek inej lokality Natura 2000, ktorá prispieva k celkovej koherencii sústavy. Ak sa opatrenia realizujú v existujúcich lokalitách sústavy Natura 2000, musia byť v súlade s dlhodobými cieľmi ochrany lokalít a nesmú sa považovať za prostriedok vykonávania celkového riadenia požadovaného pre lokality.

Okrem toho existuje všeobecná dohoda, že miestne podmienky potrebné na uvedenie predmetného ekologického bohatstva do pôvodného stavu majú byť čo najbližšie k oblasti ovplyvnenej plánom alebo projektom. Uplatnenie kompenzácie v príslušnej lokalite sústavy

Natura 2000 alebo jej blízkosti v mieste vykazujúcom vhodné podmienky pre úspešnosť opatrení sa teda zdá byť najviac uprednostňovanou možnosťou. Nie vždy je to však možné a je treba stanoviť rozsah priorit, ktoré by sa mali uplatniť pri hľadaní miest, ktoré spĺňajú požiadavky smernice o biotopoch:

- 1) kompenzácia v lokalite sústavy Natura 2000 za podmienky, že v lokalite existujú potrebné prvky na zabezpečenie ekologickej koherencie a funkčnosti sústavy;
- 2) kompenzácia mimo príslušnej lokality Natura 2000, ale v rámci spoločnej topografickej alebo krajinej jednotky za podmienky, že je uskutočniteľný rovnaký príspevok k ekologickej štruktúre a/alebo funkcii sústavy. Nové miesto môže byť inou lokalitou označenou ako Natura 2000 alebo neoznačené miesto. V prípade neoznačeného miesta sa táto oblasť musí vyhlásiť za lokalitu sústavy Natura 2000 a musí vyhovovať všetkým podmienkam „smerníc o ochrane prírody“;
- 3) kompenzácia mimo lokality sústavy Natura 2000 a v rozdielnej topografickej alebo krajinej jednotke. Nové miesto môže byť inou lokalitou označenou ako Natura 2000. Ak sa kompenzácia uskutočňuje v neoznačenej lokalite, táto oblasť sa musí vyhlásiť za lokalitu Natura 2000 a vyhovovať všetkým podmienkam „smerníc o ochrane prírody“.

Nové označenia sa ako súčasť kompenzačných opatrení predložia Komisii pred ich označením a pred realizáciou projektu, ale po jeho schválení. Nové označenia by mali byť Komisii k dispozícii prostredníctvom vytvorených kanálov a postupov podobne ako v prípade procesu schvaľovania zoznamov SCI a označovania SPA (*ako zvyčajne*).

Členské štáty zabezpečia najlepšiu spoluprácu a koordináciu pri zaoberaní sa miestom uplatnenia kompenzačných opatrení v rámci cezhraničných projektov.

1.5.6. Časový rozvrh kompenzácií

Časový rozvrh kompenzačných opatrení si nárokuje prístup osobitného posúdenia každého prípadu, pričom prijatý harmonogram musí zabezpečiť kontinuitu ekologických procesov dôležitých pre zachovanie biologickej štruktúry a funkcie, ktoré prispievajú k celkovej koherencii sústavy Natura 2000. Toto zabezpečenie si vyžaduje tesnú koordináciu medzi uskutočňovaním plánu alebo projektu a zavádzaním opatrení, a opiera sa o také záležitosti, akými sú čas potrebný na rozvoj biotopu a/alebo ozdravenie či zavedenie populácií druhov v danej oblasti. Okrem toho sa musia zväžiť aj iné faktory alebo procesy:

- lokalita nesmie byť nezvratne ovplyvnená pred zavedením kompenzácie;
- výsledok kompenzácie by mal byť účinný v tom čase, keď nastalo poškodenie v príslušnej lokalite. Za určitých okolností, keď to nemožno úplne dosiahnuť, možno vyžadovať nadmernú kompenzáciu dočasných strát;
- oneskorenia možno pripustiť len keď sa zistí, že by sa nimi neohrozil dlhodobý cieľ “žiadnych čistých strát“ celkovej koherencie sústavy Natura 2000;
- oneskorenia sa nesmú povoliť, ak vedú napríklad k populačným stratám akéhokoľvek druhu ochraňovaného v lokalite podľa prílohy II smernice 92/43/EHS alebo prílohy I smernice 79/409/EHS, pričom sa požaduje osobitná pozornosť, keď sa to týka prioritných druhov;

- je možné s časom postupne zmenšovať kompenzačné opatrenia podľa toho, či by výrazné negatívne účinky mohli vzniknúť v krátkodobom, strednodobom alebo dlhodobom časovom horizonte.

Možno odporučiť uplatnenie osobitných opatrení s cieľom prevážiť dočasné straty, ktoré by vznikli nesplnením dlhodobých cieľov ochrany. Všetky potrebné ustanovenia, technické, právne alebo finančné, ktoré sú potrebné na vykonanie kompenzačných opatrení, sa musia ukončiť pred začiatkom uskutočňovania plánu alebo projektu, aby sa zabránilo akýmkoľvek nepredvídaným oneskoreniam, ktoré by mohli prekážať účinnosti opatrení.

1.5.7. Dlhodobé uskutočňovanie

Kompenzačné opatrenia vyžadujú, aby bol zabezpečený racionálny právny a finančný základ ich dlhodobej realizácie a ochrany, monitorovania a zachovania biotopov a/alebo druhov predtým, ako sa prejavia účinky. To môže zahŕňať:

- realizáciu účinnej dočasnej ochrany, aj keď sa štatút SCI/SPA udelil neskôr;
- navrhnutie záväzných nástrojov vynucovania na vnútroštátnej úrovni zameraných na zabezpečenie kompletného uskutočnenia a účinnosti kompenzácie (napr. spojených so zodpovednosťou podľa smernice o hodnotení vplyvov na životné prostredie (EIA), prípadne platnej smernice o environmentálnej zodpovednosti; podporením schválenia plánu alebo projektu podľa masívnosti príslušných ustanovení týkajúcich sa realizácie kompenzačných opatrení);
- navrhnutie potrebných právnych nástrojov v prípade kúpy pozemku alebo práv sa považuje za podstatné pre účinné vykonávanie opatrení v súlade s overenými spôsobmi (napr. charakteristické postupy pre povinný nákup z dôvodu ochrany prírody);
- vytvorenie programov monitorovania počas celého obdobia trvania projektu vrátane dlhodobých cieľov, potrieb zodpovedných orgánov a zdrojov, ukazovateľov a požiadaviek na podávanie správ Komisii. To môžu najlepšie vykonať nezávislé orgány ustanovené na tento účel a pôsobiace v úzkej koordinácii a spolupráci s orgánmi Natura 2000.

1.6. Kto znáša náklady na kompenzačné opatrenia?

Javí sa ako logické, že v súlade so zásadou „platí znečisťovateľ“, náklady na kompenzačné opatrenia znáša iniciátor projektu. V prípade spolufinancovania ich iniciátor ich môže zahrnúť do celkového rozpočtu predloženého verejným orgánom. V tejto súvislosti, európske fondy by napríklad mohli spolufinancovať kompenzačné opatrenia na dopravnú infraštruktúru, ktorá zostáva v pôsobnosti TEN (transeurópska sieť). Konkrétne, finančnú pomoc z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) možno poskytnúť na kompenzačné opatrenia spojené s projektmi, ktoré sú financované z tohto fondu za podmienky, že táto finančná pomoc sa poskytuje v súlade s dlhodobými cieľmi, pravidlami a postupmi súvisiacimi s týmto fondom.

Dotáciu udelenú verejným úradom na opatrenia prijaté s cieľom kompenzovať škodu spôsobenú na lokalite sústavy Natura 2000 možno považovať za štátnu pomoc (v zmysle článku 87 (predtým článok 92) Zmluvy), ak by bola udelená podniku zriadenému v lokalite sústavy Natura 2000, označenej pred alebo po vytvorení podniku. V prípade podniku pôsobiaceho ako dodávateľ pre štátny orgán na vybudovanie infraštruktúry, sa však dotácia nepovažuje za štátnu pomoc, pokiaľ je udelená výmenou za uskutočňované práce.

Pre členský štát sú kompenzačné opatrenia záväzné od nadobudnutia účinnosti článku 6. Ich financovanie môže spadať do kompetencie členského štátu.

1.7. Informácie o kompenzačných opatreniach adresované Komisii

Príslušné vnútroštátne orgány musia informovať Komisiu o prijatých kompenzačných opatreniach. Dotknuté ustanovenie nešpecifikuje formu ani účel tohto oznámenia. Na uľahčenie tohto procesu však útvary Komisie pripravili štandardný formát⁹ na zasielanie informácií Komisii v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 4. V každom prípade nie je úlohou Komisie navrhovať kompenzačné opatrenia, ani ich vedecky overovať.

Informácie by mali umožniť Komisii posúdiť spôsob, akým sa v konkrétnom prípade plnia dlhodobé ciele ochrany príslušnej lokality. Zatiaľ čo vnútroštátne orgány sú iba povinné konkrétne oznamovať Komisii prijaté opatrenia, oznamovanie určitých prvkov týkajúcich sa študovaných alternatívnych riešení a naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu, ktoré vyžadujú realizáciu plánu alebo projektu, môže byť tiež potrebné pokiaľ tieto prvky ovplyvňujú výber kompenzačných opatrení.

Informácie o kompenzačných opatreniach musia umožniť Komisii posúdiť spôsob akým sa v konkrétnom prípade plnia dlhodobé ciele ochrany príslušnej lokality. Nie je však úlohou Komisie, aby navrhovala kompenzačné opatrenia.

Kedy v procese plánovania musí byť Komisia informovaná o kompenzačných opatreniach a kto je zodpovedný za takéto informácie?

V snahe umožniť Komisii požadovať ďalšie informácie o prijatých opatreniach alebo konať v prípade, keď sa domnieva, že právne požiadavky smernice sa neuplatnili správnym spôsobom, kompenzačné opatrenia treba Komisii predložiť **predtým**, ako sa začnú vykonávať, a rozhodne pred realizáciou príslušného plánu alebo projektu, ale po jeho schválení. Odporúča sa predložiť Komisii kompenzačné opatrenia hneď po ich prijatí v procese plánovania, aby sa Komisii, v rámci jej kompetencie dohliadateľa zmluvy, umožnilo posúdiť, či sa ustanovenia smernice uplatňujú správne.

Ako orgány zodpovedné za ochranu celkovej koherencie sústavy Natura 2000 a z dôvodu aktualizácie informácií o tejto sústave, orgány zodpovedné za Natura 2000 v každom členskom štáte musia zohrávať významnú úlohu v tomto procese a informácie by sa mali predkladať prostredníctvom vnútroštátnych orgánov cez permanentné zastúpenia každého členského štátu analogicky ako v procese schválenia zoznamu lokalít.

⁹ Tento formát je uvedený v prílohe IV tohto dokumentu.

1.8. Čo sa stane s lokalitami, v ktorých sa nachádzajú prioritné biotopy alebo prioritné druhy?

Druhým pododsekom článku 6 ods. 4 sa umožňuje osobitné zaobchádzanie, kedykoľvek sa plán alebo projekt týkajú lokality, v ktorej sa nachádzajú prioritné biotopy a/alebo druhy, a môže ovplyvňovať tieto prioritné biotopy a/alebo druhy. Realizácia plánov alebo projektov, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvňovať tieto lokality, by bola oprávnená, len ak by sa naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu, na ktoré sa plán alebo projekt odvolávajú, týkali zdravia ľudí, bezpečnosti ľudí alebo prvoradých priaznivých dôsledkov na životné prostredie, alebo ak by pred udelením súhlasu s plánom alebo projektom Komisia vyjadrila stanovisko k predpokladanej iniciatíve.

Inými slovami by sa možnosť poškodenia lokalít mohla uprednostniť pred plnením dlhodobých cieľov smernice len v prípade výskytu uvedených špecifických naliehavých dôvodov alebo prípadne po dodatočnom procedurálnom zabezpečení nezávislého posúdenia Komisiou.

Toto ustanovenie vyvoláva množstvo otázok týkajúcich sa:

- identifikácie príslušných lokalít;
- interpretácie významu pojmov zdravie ľudí, bezpečnosť ľudí a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie;
- spôsobu prijatia stanoviska Komisie a dôsledkov, ktoré vyplývajú z tohto stanoviska.

1.8.1. Dotknuté lokality

Článok 6 ods. 4 druhý pododsek sa uplatňuje vtedy, keď realizácia plánu alebo projektu môže ovplyvniť lokalitu, v ktorej sa vyskytujú prioritné biotopy a/alebo druhy. Z tohto hľadiska by bolo rozumné zvážiť, že plán alebo projekt:

- a) ktorý žiadnym spôsobom neovplyvňuje prioritný biotop/druh; alebo
- b) ktorý ovplyvňuje biotop/druh, ktorý sa nebral do úvahy pri výbere lokality („nevýznamná existencia“ v štandardnom formulári údajov),

by de facto nemal byť odôvodnením na to, aby sa na lokalitu vzťahoval tento druhý pododsek.

Keďže v smernici o vtákoch nie sú žiadne druhy zaradené medzi prioritné druhy, pre kompenzačné opatrenia zacielené na vyrovnanie účinkov na populácie vtákov v OCHÚ sa nikdy nevyžaduje stanovisko Komisie.

Článok 6 ods. 4 druhý pododsek možno chápať tak, že sa uplatňuje na všetky lokality, v ktorých sa vyskytujú prioritné biotopy a/alebo druhy, ak sú tieto biotopy a druhy ovplyvnené.

1.8.2. Význam pojmov „zdravie ľudí“, „bezpečnosť ľudí“ a „priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie“

Zdravie ľudí, bezpečnosť ľudí a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie predstavujú najdôležitejšie naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu. Podobne však, ako význam pojmu „naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu“, ani tieto tri kategórie nie sú výslovne definované.

Právo Spoločenstva uvádza dôvody týkajúce sa zdravia a bezpečnosti ľudí ako dôvody, ktoré môžu oprávňovať prijatie reštriktívnych vnútroštátnych opatrení na voľný pohyb tovaru, pracovníkov, služieb, ako aj na právo podnikat'. Okrem toho, ochrana ľudského zdravia je jedným zo základných dlhodobých cieľov politiky Spoločenstva v oblasti životného prostredia. Z rovnakom význame, priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie tvoria kategóriu, ktorá musí byť začlenená do uvedených základných dlhodobých cieľov politiky pre oblasť životného prostredia.

V rámci zásady subsidiarity, zostáva na príslušných vnútroštátnych orgánoch, aby preverili, či takáto situácia nastáva. Samozrejme, akúkoľvek situáciu tohto druhu Komisia môže preskúmať v rámci jej kontrolných činností správneho uplatňovania práva Spoločenstva.

Pokiaľ ide o pojem „bezpečnosť ľudí“, užitočné je odkázať sa na rozsudok Súdneho dvora z 28. februára 1991 vo veci C-57/89, Komisia / Nemecko („Leybuchtské hrádze“). Toto rozhodnutie predchádzalo prijatiu smernice 92/43/EHS, a teda článku 6. Rozhodnutie si však zachovalo dôležitosť, a to prinajmenšom preto, že prístup Súdneho dvora ovplyvnil vypracovanie návrhu článku 6. Záležitosť sa týkala stavebných prác na spevnení hrádze na Severnom mori v Leybuchte. Súčasťou týchto prác bolo zmenšenie oblasti SPA. Ako záležitosť všeobecného princípu Súdny dvor uviedol, že dôvody oprávňujúce vykonať takéto zmenšenie musia zodpovedať všeobecnému záujmu, ktorý je nadradený všeobecnému záujmu, ktorý predstavuje ekologický cieľ smernice. V tejto konkrétnej veci Súdny dvor potvrdil, že hrozba záplav a ochrana pobrežia predstavujú dostatočne vážne dôvody na oprávnenie vykonať práce na hrádzi a spevniť pobrežné nosné konštrukcie, pokiaľ sa takéto opatrenia obmedzia na presne vymedzené minimum.

Vnútroštátne orgány môžu schváliť realizáciu plánu alebo projektu, len ak sa predloží dôkaz existencie uvedených dôvodov vyššieho verejného záujmu a v rámci limitov, v rámci ktorých sa dokáže nevyhnutnosť príslušného plánu alebo projektu na splnenie príslušného verejného záujmu.

1.8.3. Prijatie stanoviska Komisie – jeho dôsledky

Ako potvrdil rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 2006 vo veci C-244/05, Komisia doručí stanovisko podľa článku 6 ods. 4 len ak sa zaoberá lokalitami, ktoré sa nachádzajú na zozname lokalít vyhlásených za lokality európskeho významu (SCI).

V prípade naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu iných ako zdravie ľudí, bezpečnosť a prínosy pre životné prostredie je predchádzajúce stanovisko Komisia nutné. V druhom podoseku článku 6 ods. 4 sa nešpecifikuje postup ani konkrétny obsah takéhoto

stanoviska¹⁰. Treba teda opäť odkázať na hospodárnosť a ciele podľa príslušného ustanovenia. Stanovisko musí zahŕňať hodnotenie ekologických hodnôt, ktoré môžu byť ovplyvnené plánom alebo projektom, dôležitosť naliehavých dôvodov, na ktoré sa stanovisko odvoláva, a vyváženosť týchto dvoch proti sebe stojacich záujmov, ako aj vyhodnotenie kompenzačných opatrení. Toto hodnotenie obsahuje vedecké aj ekonomické posúdenie, ako aj preskúmanie nevyhnutnosti a primeranosti realizácie plánu alebo projektu, pokiaľ ide o naliehavé dôvody, na ktoré sa odvoláva.

Z povahy stanoviska vyplýva, že to nie je akt, ktorý má záväzné právne účinky. Vnútroštátne orgány môžu od neho odstúpiť a rozhodnúť sa uskutočniť plán alebo projekt, aj keď je stanovisko nepriaznivé. V takomto prípade však každý musí logicky očakávať, že jeho rozhodnutie sa bude predkladať s argumentmi Komisie a musí vysvetliť prečo sa jej stanovisko nerešpektovalo. V každom prípade Komisia posúdi, či uskutočnenie plánu alebo projektu je v zhode s právom Spoločenstva, a v prípade potreby iniciuje primerané právne kroky. Aj keď smernica neobsahuje žiadne konkrétne termíny týkajúce sa prijatia stanoviska Komisie, útvary Komisie vyvinú maximálne úsilie, aby vykonali hodnotenia a navrhli primerané závery tak rýchlo, ako je to možné.

Komisia by pri poskytnutí svojho stanoviska mala preveriť vyváženosť medzi ovplyvnenými ekologickými hodnotami a naliehavými dôvodmi, na ktoré sa odvoláva a vyhodnotiť kompenzačné opatrenia. Stanovisko nie je záväzné, ale v prípade nesúlady s právom Spoločenstva sa môžu prijať právne kroky.

---

¹⁰ Príslušný štandardný formát (príloha IV) sa vzťahuje aj na žiadosť o stanovisko Komisie v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 4 bod 2.

**Formulár na predloženie informácií Európskej komisii
v súlade s článkom 6 ods. 4**

Členský štát:

Dátum:

**Informácie pre Európsku komisiu
podľa článku 6 smernice o biotopoch
(smernica 92/43/EHS)**

Dokumentácia zaslaná ako/ informácia/ stanovisko/

(článok 6 ods. 4 bod 1) (článok 6 ods. 4 bod 2)

Príslušný vnútroštátny orgán:

Adresa:

Kontaktná osoba:

Tel., fax, e-mail:

1. PLÁN ALEBO PROJEKT

Názov a kód ovplyvnenej lokality Natura 2000:

Táto lokalita je:

- podľa smernice o vtákoch územie
- podľa smernice o biotopoch navrhnutá osobitnej ochrany za lokalitu európskeho významu

- lokalitou, v ktorej sa nachádza prioritný biotop/druh

Súhrn plánu alebo projektu, ktorý ovplyvňuje lokalitu:

2. NEGATÍVNE ÚČINKY

Zhrnutie odhadu negatívnych účinkov na lokalitu:

Poznámka: Toto zhrnutie by sa malo zamerať na očakávaný nepriaznivý účinok na biotopy a druhy, kvôli ktorým bola lokalita navrhnutá na zaradenie do sústavy Natura 2000 vrátane príslušných máp a opisu už prijatých opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov.

3. ALTERNATÍVNE RIEŠENIA

Zhrnutie alternatívnych riešení preštudovaných členským štátom:

Dôvody, ktoré viedli príslušné vnútroštátne orgány k záveru, že chýbajú alternatívne riešenia.

4. NALIEHAVÉ DÔVODY

Dôvody uskutočnenia tohto plánu alebo projektu:

- Naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu vrátane dôvodov sociálnej a ekonomickej povahy (bez prítomnosti prioritných biotopov/druhov)
- zdravie ľudí
- bezpečnosť ľudí
- priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie
- iné naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu

Krátky opis dôvodov:

5. KOMPENZAČNÉ OPATRENIA

Predpokladané kompenzačné opatrenia a časový harmonogram: